

Dokumentālās filmas “Purvīša balva 2019” recenzija

Purvīša balva ir lielākā un prestižākā balva vizuālās mākslas jomā Latvijā, tā ir viena no lielākajām mākslas balvām Eiropā.

Tā tiek pasniegta reizi divos gados vienam māksliniekam vai mākslinieku grupai, kas pārstāv Latvijas mākslu ar izcilu darbu, kurš dziļi saistīts ar sava laikmeta norisēm un kurā ir saite starp mūsdienu dzīvi, garīgiem ideāliem un absolūtām vērtībām.

Izveidoto Purvīša balvas ekspozīciju LNMM lielajā zālē veidoja spilgts glezniecības, grafikas, instalāciju, foto un videomākslas kopums, ko radījuši sestajai Purvīša balvai par izcilāko sniegumu vizuālajā mākslā 2017. un 2018. gadā neatkarīgo ekspertu izvirzītie astoņi mākslinieki un autoru kolektīvi – Ēriks Apaļais, Ieva Epnere, Kristaps Epnere, Gints Gabrāns, Romāns Korovins, Paulis Liepa, Rasa un Raitis Šmiti, tekstu grupa “Orbīta”.

Filma „Purvīša balva 2019” saturiski kopumā vērtējama labi un ievēro loģisku hronoloģiju (kas dažreiz trūcis iepriekš aplūkotajās sērijās). Kopumā notverta vispārējā izstādes noskaņa un veiksmīgi arhivēti arī pašu mākslinieku skaidrojumi par saviem mākslas darbiem, tomēr mulsina dažas nianšes videomateriālā un intervijās.

„Purvīša balva” viennozīmīgi ir viens no nozīmīgākajiem laikmetīgās mākslas notikumiem Latvijā, tādēļ šī notikuma prezentēšana labā kvalitātē ir īpaši nozīmīga. Bieži vien laikmetīgā māksla tiek uzlūkota kā vīzdegunīga un nepieejama publikai, tādēļ intervijas ar pašiem māksliniekiem ir ļoti veiksmīga platforma, lai laužtu izveidojošos plaisu starp laikmetīgo mākslu un vidējo muzeja apmeklētāju. Tomēr šajās intervijās svarīgi neaizmirst, ka skatītājs ne vienmēr ir informēts par

laikmetīgās mākslas norisēm – veiksmīgāk pieņemt, ka skatītājs nezina neko.

Kā piemēru varu minēt interviju ar Kristapu Epneru. Viņa mākslas darbu nav iespējams komentēt nepieminot viņa tēvu, Ansi Epneru, tomēr izvēlētie intervijas fragmenti nesniedz pietiekami plašu paskaidrojumu par Ansi Epneru un tēva un dēla attiecībām, veicinot nostāju, ka skatītājam tam jābūt pašsaprotamam.

Šīs sērijas hronometrāža ir pietiekama, lai tomēr papildus informācija veicinātu plašāku konteksta izzināšanu un iedziļināšanos mākslinieku biogrāfijā un radošajā darbībā. Īpaši svarīgi būtu vien daži informatīvi teikumi par katru mākslinieku pirms sarunas ar viņu. Veiksmīgi iekļauti videomateriāli un fotogrāfijas no oriģinālajām ekspozīcijām, tomēr netiek plašāk ieskicēta mākslinieku iepriekšējās izstādes un mākslasdarbos biežāk sastopamās tēmas, tehnikas un intereses. Saprotams, ka tas, iespējams, padarītu sēriju vēl garāku, tomēr lūgt māksliniekiem ieskicēt karjeru kopumā var arī intervijas ietvaros.

Visas epizodes garumā ieturēti tumši toņi, zemas frekvences mūzika un zināma dramatisēšana. Tas kopumā līdzinās arī kopējai izstādes noskaņai. Tomēr Romāna Korovina darbs izstādes ietvaros sniedz ironijas un humora pilnu atelpu - to šī sērija diemžēl nenotver. Izvēlētais intervijas fragments ir īss un nesniedz plašāku ieskatu, un drūmā fona mūzika un tumšā estētika veido spēcīgu disonansi ar mākslinieka ieceri. Būtu interesanti ļaut Romāna Korovina darbam veidot mazliet nenopietnu pauzi arī sērijas ietvaros (piemēram, iekļaujot, mākslas darba mūziku un parādot darbu pilnībā ļaujot māksliniekam plašāk izpausties intervijā), lai sērijas skatīšanās izstādes tumšo toņu un dziļdomīgo tēmu dēļ nekļūtu nomācoša.

Kopsavilkumā, sērija sniedz interesantus fragmentus no „Purvīša balva 2019” notikumiem, un kopumā notver izstādes atmosfēru. Tomēr laikmetīgā māksla, neskatoties uz plašākā sabiedrībā bieži dzirdētiem viedokļiem, prasa vēl padziļinātāku un rūpīgāku izspēti, nekā māksla, kura radīta iepriekšējos gadsimtos. Videofragmenti vai fotogrāfijas no mākslinieku iepriekšējās daiļrades, vai intervijā iekļauts ieskats autoru pašrefleksijā ļautu arī skatītājiem gūt labāku ieskatu laikmetīgās mākslas norisēs kopumā. Sērija veiksmīgi ieskicē izstādes ietvaros notikušos notikumus, tomēr pārskrien pāri mākslinieku biogrāfijai un daiļrades raksturojumam. Tāpat paliek līdz galam neparādīts teksta grupas “Orbīta” vienojošais vēstījums. Iespējams tas tādēļ, ka veidotāji diezgan lielu sarunu atvēlējuši Rasas un Raita Šmitu neapšaubāmi interesantajam darbam un citu darbi vairs nešķiet tik saistoši.

Iegūstot starptautiskas žūrijas visaugstāko novērtējumu, sesto Purvīša balvu īpašā ceremonijā mākslas centrā “Zuzeum” saņēma māksliniece Ieva Epnere. Būtu interesanti uzzināt vairāk tieši par šo mākslinieci, par viņas darbu un ārzemju žūrijas viedokli par mūsu mākslinieku darbiem.

Recenzente Līga Rulle

19.12.2019.